

17. Závěr

BOZP je nejen nedílnou součástí pracovněprávních vztahů, ale je i nedílnou součástí sociální politiky a to jak na úrovni podniku, tak v rovině celospolečenské.

V České republice se podařilo vytvořit právní úpravu, která je obvyklá v ostatních státech EU. Jak dokumentuji ve všech kapitolách mé rigorózní práce, je v oblasti zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví naplněna Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod (právo na uspokojivé pracovní podmínky pro každého, stanovení zvýšené ochrany zdraví a zvláštní pracovní podmínky pro ženy, mladistvé a osoby se zdravotním postižením). Zejména v části páté současně platného ZP jsou implementovány požadavky příslušných směrnic Rady ES, především č. 89/391/EHS. V České republice jak MPSV, tak MZd připravily a dále připravují prováděcí nařízení vlády a vypracovávají vyhlášky a směrnice, které na obecnou úpravu v ZP přímo navazují a ji konkretizují.

Vydáním zákonů č. 22/1997 Sb., č. 102/2001 Sb. a souvisejícího zákona č. 632/1992 Sb. (všechny ve znění pozdějších předpisů) se oddělily technické požadavky na bezpečnost výrobků již ve stádiu jejich výroby a uvádění na trh; stanovené výrobky podléhají posuzování shody způsobem běžným v EU. Jsou odstraněny duplicitní zkoušky a tím technické překážky volného obchodu.

Široká veřejnost pochopila pojem „riziko“, pochopila nezbytnost jeho vyhodnocování a minimalizování; zaměstnavateli je prováděno a formou poučování se dostává až k samotným zaměstnancům.

Prosazování a vynucování dodržování předpisů v BOZP je zajišťováno systémem kontrolních orgánů, který vychází z dlouholetých tradic. V současné době je prováděno zejména inspekcí práce a dozorem prováděným orgány ochrany veřejného zdraví. Své kontroly provádějí též příslušné organizační útvary Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra, živnostenské úřady, dopravní úřady a mnohé další. V České republice působí Státní energetické inspekce, Česká školní inspekce, Česká obchodní inspekce, Česká inspekce životního prostředí a další výše uvedené inspekce – všechny konají v rozsahu svých kompetencí stanovených příslušnými zákony.

Mohli bychom být tedy spokojeni, kdyby... Kdyby se již řadu měsíců tolik nediskutovalo ohledně nového ZP, v současné době již účinného zákona. A jednou ze

sporných otázek se stala i BOZP. Nikdo nezpochybňuje její důležitost a nezbytnost, nikdo nechce rušit jakoukoli její část, součástí se stala i legislativní úprava „koordinátora pro stavebnictví“, kterou Parlament jako samostatný zákon zamítnul. Předmětem sporů, diskuzí a částečně i důvodem ke stávce odborů, která se uskutečnila 26. listopadu 2005 v Praze, na Palachově náměstí, je pravomoc odborů v této oblasti. Jedná se o otázku, zda je protiústavní právo odborů rozhodovat o zastavení výroby v případě ohrožení bezpečnosti práce či zdraví? Názory, zejména zástupců odborů jsou, že toto právo obsahuje už nynější ZP, nebylo nikdy zneužito a nikdo jej dosud nezpochybňoval. Jiného názoru je Legislativní rada vlády. Ta považuje příslušné paragrafy návrhu za protiústavní. Podle jeho názoru se odborům poskytuje právo, které přísluší do kompetencí státní správy, tedy správním úřadům. Spory o ústavnost ZP se dále prohlubují a v současné době již skupina poslanců i senátorů podala návrh Ústavnímu soudu na zrušení takřka celého ZP (pro jeho neústavnost). Ačkoliv se v tomto boji za Ústavu odráží i zájmy jednotlivých politických stran, je třeba, aby se jedním z nejdůležitějších zájmů při rozhodování tohoto sporu stala nejen BOZP, ale i zájem na plynulém a demokratickém vývoji našeho právního systému.

At' dopadne spor o tuto problematiku jakkoli, snad v době obhajoby této mé rigorózní práce již bude jasno, jakým směrem se bude ZP nejen otázka BOZP, ale celého českého pracovního práva, ubírat. Alespoň tak slíbil ministr práce a sociálních věcí v diskusním pořadu redaktora Moravce dne 13. 5. 2007, když uvedl, že v květnu až červnu bude vládě předložena technická novelizace, která má odstranit nejzávažnější závady, do konce roku by se měla uskutečnit novelizace věcná.